

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

5. köide Tallinnas, teisipäeval, 11. novembril 1924 Nr. 44 (88)

Sisu:

Toimetuse kommentaar

N. Köstner: „Revaler Bote“ indeksnummer

Prof. E. Berendts: Ühingute ja aktsiaseltside
maksustamine

Aug. Gustavson: Läti kaubalaevastik

Sise- ja väljamaa kroonika

Teated ettevõtete tegevusest

Isiklikud teated

Raha- ja kaubaturu ülevaated

Ilmub kord nädalas

Väljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts, Tallinnas

EESTI MAJANDUS

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri
ilmub Eesti Majanduspoliitilise Seltsi väljaandel
kord nädalas

Vastutav toimetaja N. KÖSTNER

Ainukene majandusline eri-ajakiri Eestis

Juhtkirjad paremate Eestiasjatundjate sulest
Laialdane majandusline informatsioon sise-
ja väljamaalt

Eesti konsulaar- ja kaubandusliste esitajate
aruanded

Igale ärimehetele tarvilikud praktilised teated
kaubanduse, tööstuse ja rahanduse alalt

Ärisse puutuvad juriidilised teated

Ajakiri ilmub kaubandus-tööstusmi-
nisteeriumi, Tallinna Börse-komitee,
Pankade Nõukogu ja Vabrikantide
ühisuse toetusel

Tellimise hind: aastas Emk. 1000. Väljamaale 2000.
pooles " " 500. " 1000.

Toimetus: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39

Talitus: Lai tän. 38, Graafiline ühing „Kiri“, tel. 18-66

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.— Väljamaale Emk. 2000.—
pooleaastas „ 500.— „ „ 1000.—

Toimetus: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39 Talitus: Lai tän. 38, Graafiline Ühing „Kiri“. Telef. 18-66

5. köide. Tallinnas, teisipäeval, 11. novembril 1924. Nr. 44 (88)

Sisu: Toimetuse kommentaar. N. Kõstner: „Revaler Bote“ indeksnummer. Prof. E. Berendts: Ühingute ja aktsiaseltside maksustamine. Aug. Gustavson: Läti kaubalaevastik. Sise- ja väljamaa kroonika. Teated ettevõtete tegevusest. Isiklikud teated. Raha- ja kaubaturu ülevaated.

Tallinnas, 10. novembril 1924.

Tikumonopool tulemas?

Senini ametlikult kinnitamata jäänud kuulduste põhjal olla raha- ja kaubandusministeeriumide ettepanekul vabariigi valitsus põhimõttelikult otsustanud ühele väljamaa firmale, kelle seljataga seisab Rootsi-Ameerika tikustrust, Eestis teatud aastase maksu eest dollarites anda tikuvastmistuse ja müügi monopooli. Firma ostaks Eestis senini tegutsevad tikuvabrikud välja ja jääks nende ainsaks peremeheks.

Midagi kindlat kogu asja kohta teada ei ole, aga ärevus, mis tikuvabrikantide keskel valitseb, ja mis avaldub paaris nende poolt kirjutatud ajalehe artiklis, laseb oletada, et kuulujuttudel teatud alus ei puudu.

Monopooli andmise motiiviks võib olla nähtavasti ainult valitsuse soov teatud summat riigikassale kindlustada välisvaluutas. Nende otsekoheste välisvaluuta allikate otsimine riigikassa jaoks näib olema mingi krooniline haigus, mida meie rahaministeerium põeb. Sellega on ühenduses meesade realiseerimise kava riigi arvel ja väliskapitalistide kaudu, samuti ka teised monopooli kavatsused, mille tuumaks ikka on olnud mingisugust majandusala kas dollarite ehk naelsterlingite eest väljamaa kapitalile monopooliliseks kasutamiseks anda.

Ometi peaks selge olema, et riigikassal kui niisugusel mingisugust põhjust ei ole jahti pidada valuuta järele kui temal küllalt sissetulekuid on Eesti markades, ning peaks riigikassa esimesena eeskuju andma, et tema vahet ei tee Eesti marga kui halva raha ja välisvaluuta kui hea raha vahel.

See vahetegemine on täiesti põhjendamata riigikassa seisukohast ja kardetav kui psühholoogiline faktor, mis marka rahvahulcade silmis võib diskrediteerida.

Peaks olema päris selge, et kui riik mingisuguseid monopoolisid kavatsseb, siis peab ta neid kavatssema ainult oma sissetulekute suurendamiseks Eesti markades. Seal juures peab fiskus arvesse võtma, et üks tema ülesannetest on muu seas oma iseseisva rahvamajanduse loomine ja rahvuslise kapitali kogunemisele kaasa aitamine. Sellelt seisukohalt vaadatuna peavad igasugused üksikute Eesti majandusalade väljamüügid väljamaalastele põhimõttelikult kõrvale jääma. Üheks põhjenduseks sel puhul on kahtlemata see lihtne oletus, et väliskapitaal, mis siin monopoolisid peaks võtma, seda ometi ei tee Eesti rahaministrite lahkete silmade pärast, vaid kasusaamise mõttes ja kuigi ta monopoolide eest teatud summasid välisvaluutas maksab, siis võtab ta selle välisvaluuta ühes oma kasudega ometigi Eestist. Tähtis on siin juures just see asjalugu, et väljamaa monopolistide kasud välisvaluutaks muudetakse ja siit välja veetakse, kuna aga juhtumisel, kui monopoolisid eksploateeriks riik ise ehk ka äärmisel korral sisemaa kapitalistid, siis need kasud nii ehk teisiti sisemaal invertteeritaks ja meie kapitali kasvamisele sel moel kaasa aitaks.

Niisugune peaks olema fiskuse põhimõttelik seisukoht kõikide monopoolide ja muude sedalaadi kavatsuste asjus. Mis puutub eriti tikutööstusesse, siis on siin küsimus seda kergem lahendada. Kõige enne tuleb mees pidada, et meie tikutööstus

juba tema praeguses seisukorras ei ole mitte tööstus sisemaa tarvituseks, vaid on suurel määral eksport-tööstus. Sisemaa tarvitab umbes 10.000 kasti tikka aastas, kuna meie 5 tikuvabriku tootmine on 21160 kasti. Sealjuures on Pohli ja Trummi tikuvabrikutes kokku 3 automaatmasinat ülesseatud, mis võivad tootmiseks aastas kuni 36 tuh. kasti lisaks praegusele tootmisele. Praeguse tootmise väärtus on ümarguselt 124 milj. marka, millest siseturg tarvitab kõige rohkem 60 milj. marka eest. Kui ülesseatud automaatmasinad käima hakkavad, tõuseks tootmine 320 milj. margani, kuna sisemaa tarvis loomulikult endiseks jääks, nii et tikutööstus enam kui veerand miljardi marka eest aastas välja võiks vedada. Siin tuleb juure lisada, et tikutööstus üks neist vähestest tööstusaladest on, mis Eesti Pangast s. t. riigi poolt peaaegu mingisugust toetust ei ole saanud. Et ta siiski niisuguseid resultateid on saavutanud, nagu elumised andmed näitavad, on tõenduseks, et ta täiesti elujõuline on. Seda elujõulist peaaesjalikult sisemaa kapitalidega finantseeritud tööstust kavatakse väljamaa kapitali kasuks monopoliseerida. Kui riigil tuludid tarvis on, siis võib ta neid kergesti tõsta, tõstes tikuaktsiisi, sest tikud on meil üks vähestest kaupadest, mis ennesõjaaegselt odavamad on. Selleks ei ole tarvis mingisugust monopolit luua. Monopoli loomise tagajärg on aga kahtlemata, et tikustrust, kellel mingisugust huvi ei ole, et Eesti vabrikud ilmaturul konkureerima hakkavad, nendest vabrikutest suurema osa sulub ja lihtsalt ainult Eesti siseturгу varustama hakkab, ning kuigi ta peaks Eesti tikka eksporteerima, siis ei lähe valuuta, mis sellest saadakse, mitte Eesti rahvamajanduse kasuks, vaid jääb väljamaale dividendideks monopolistidele.

Seisukord on meie arvates niivõrd selge, et kuidagi uskuda ei taha monopolit kavatsuste tõsidusse, sest et kogu kavatus Eesti tööstuse en gros väljamüügi ilmet kannab. Kui seda väljamüüki tahetakse korraldada meie rahaliselt raskes seisukorras ja ilma tööta olevate metallitehastega, siis võib sellest ehk veel aru saada, kui aga seda tahetakse teha priskelt edeneva ja lootustäratava rahvuslise tööstusharuga, siis on see täiesti arusaamata.

„Revaler Bote“ indeksnummer.

N. Kõstner.

„Revaler Bote“ majandusosakonna toimetaja H. v. Schulmann avaldab selle lehe laupäevases numbris 1. novembrist Eesti suurmüügi hindade indeksnumbri, jõudes sellega ette statistika keskbüroost, kelle hindade indeksi meie asjata oleme oodanud. Iga indeksnumbri arvestamine on vastutusrikas ja raske töö, vastutusrikas isearanis sellepärast, et suur publikum indeksnumbrit, mis kusagil kellegi poolt avaldatakse ilma kriitikata võtab, kui teatud seisukorra iseloomustust, ja raske eriti meil selle poolest, et puuduvad tarvilikud ja küllalt kindlad algandmed kaubahindade näol.

Härra Sch. poolt kalkuleeritud hindade indeks põhjeneb samuti kui need katsed, mis „Eesti Majandus“ sel alal on teinud, börsekomitee poolt koteeritud kaubahindade alusel, kusjuures baasiks on võetud vastavad kaubahinnad 1914 a. esimesel poolel.

Arvestuse aluseks võrdlemisi õnnelikult valitud 37 kaupa jaotab härra Sch. 4 rühma: põllumajandussaadused (10 kaupa), koloniaalkaubad (6 nimetust), metallid, õlid ja kütteained (12 nimetust) ja vabrikadid (9 nimetust). Iga rühma jaoks on arvestatud iseseisvalt indeks ja 37 kauba jaoks eraldi üldindeks.

„Rev. Bote“ indeks on n. n. kaalumata indeks, s. t., et iga üksik kaup kaaluga üks indeksisse arvestatakse.

Üksikute rühmade kaalu on ainult selles mõttes arvestada püütud, et tähtsamatelt aladelt rohkem kauba nimetusi on võetud. Indeksi arvestusviisiks on harilikult aritmeetilise keskmise meetod, s. t., et kui meie nimetame baasi ajapunkti hinnad $a_1, a_2, a_3, \dots, a_n, \dots$ ja arvestatava ajapunkti hinnad $b_1, b_2, b_3, \dots, b_n$, siis saabub üldindeks aja-

$$\text{punktiks } I_t = \left(\frac{b_1}{a_1} + \frac{b_2}{a_2} + \dots + \frac{b_n}{a_n} \right) \frac{100}{n}.$$

Hinnates väga kõrgelt härra Sch. töö väärtust ja pidades üldistes joontes kogu arvestust üsna õnnelikuks, lubaksime enesele siiski mõned meetodilised märkused, mida meie arvates iga indeksnumbri arvestusel silmas tuleks pidada ja milles meie vaated härra Sch. omadest lahku lähevad.

Kohe alguses libiseb Sch. Saksa õpetlaste eeskujul libedele pinnale nimetades indeksnumbriks lihtsalt iga võrdarvu. Siin peaks kahtlemata terminoloogia täpsuse mõttes silmas pidama, et üksikute kauba-

hindade võrdarvad enesest mingisugust indeksi ei kujuta ja indeksiks tuleb nimetada ainult sellelaadilisi võrdarvusi mis mingisugust hulgalist nähtust ühenimiselt püüavad kujutada. Üksiku kaubahinna indeksist võib jutt olla ainult siis, kui kas ühe ja sama kauba mitmesuguste sortide hindade põhjal või jälle ühe ja sama kauba hindade põhjal mitmesugustel turgudel mingisugune selle kauba indeks arvestatakse. Üksainus kaubahind võrreldud samuti üheainsa kaubahinnaga teisel ajapunktil ei anna mitte indeksi, vaid lihtsa võrdarvu.

Liig lihtsana kujutab härra H. v. Sch. omale ette ka indeksnumbri arvestusvõimalusi, pidades võimalikuks ainult kahte meetodi. Prof. Irving Fisher annab üle 500 mitmesuguse võimaliku indeksnumbri vormeli, millest vähemalt tükki 30 praktiliselt mitmesugustes asutustes tarvitusel on (Irving Fisher: „The making of index numbers“). Neid mitmesuguseid vormelisi klassidesse jaotades, annab ta mitukümmend iseseisvat klassi ja mitte ainult kaks, nagu H. von Sch. näitab.

Mis puutub baasisse, siis on iseenesest väga raske selle vastu vaielda, kui seda baasi otsitakse ennesõjaaegsest n. n. normaalsest; kuid metodoloogiliselt on see sama vähe põhjendatud kui iga teine baaslihtsalt sellepärast, et meie praeguste olude jaoks ja ka ettenähtava tuleviku jaoks ennesõjaaegsed hinnad mitte normaal, vaid just ebanormaal hinnad on. „Normaal baasi“ otsimist peab asjataks ja seda mõistet enast loogiliselt sisutaks muu seas ka parem Inglise statistik Bowley. „Selge on, et baasisaasta valik mõjub üksikute hindade kaalu peale, sest igale üksikule kaubale annate teie selle järele suurema kaalu kui tema baasiks valite aasta, kus selle kauba hind on kõrge ja on palju vaeva nähtud normaalaasta otsimiseks baasi jaoks. Kuid ehk küll üksikute kaupade kaal baasisaasta hindadest oleneb, ei järgne sellest ometi, et keskmine (s. t. indeks N. K.) selle läbi muutuks (suurte arvude seaduse põhjal N. K.), ja et baasisaasta oodatav mõju saadud indeksnumbri peale mitte kuigi suur ei või olla“. (Bowley: Elements of statistics, lhk. 221). Edasi toob ta näitused, mis tema mõtteid täiel määral tõendavad. Meie ei taha sellega mitte soovitada härra Sch. mingisugust teist baasist valida, vaid tahaksime ainult alla kriipsutada, et meie tema meetodiliste eeldustega baasise valimisel mitte nõus ei ole.

Et härra Sch. katsed ei ole teinud oma indeksnumbri arvestamisel üksikutele kaupadele kaalu anda, on väga õige, sest et kõik niisugused kaalude arvestamised iseäranis meie oludes täiesti lootusetu oleks ja vaevalt on nad järeletegemisväärtd ka igalpool mujal kus selleks andmeid rohkem käepärast on, sest ei tohi unustada, et üksikute kaubahindade liikumine kõige lähemas ärarippuvuses on üksteisest, nii et isegi enesele ette kujutada võime väga otstarbekohast indeksnumbrit, mis üsna õigeid resultate annab, mille arvestusel rida tähtsamaid kaupaid vahele on jäetud, sest et nende kaupade hindade liikumine kokkukõlas on kõikide teistega. Sellest järgneb, et kui kaupade arv küllalt suur on võetud, ja see arv on meie arvates härra v. Sch-l küllalt suur, siis kaupade kaalu arvestamine vähe-ma tähtsusega on. Peale kõige muu annavad keerulised ja nii nimetatud täpsed kaalutud indeksnumbri vormelid indeksnumbri-le väliselt täpse ilme, mis aga tihti ainult suurt publikut võib eksitusesse viia, sest andmed mille põhjal „täpselt“ kalkuleeritakse, nimelt hinnad, samuti ka kaalud ei ole kunagi kuigi täpsed.

Ühte kaalumise moodust oleks võinud ehk tarvitada, ja nimelt ei näe meie põhjust, miks h-ra v. Sch. mitmekordset tööd teeb arvestades eriti aritmeetilist keskmist 37 kauba kohta ja samuti eriti iga 4 rühma jaoks. Vististi oleks enesele lubada võinud, silmas pidades et rahvamajanduslikult härra v. Sch. 4 rühma umbkaudu ühesuguse kaaluga on, üldindeksina võtta 4 rühma keskmine indeks. See oleks arvestustööd palju kergendanud ja seda oleks võinud üsna julgesti teha, sest resultaadid praegustest resultaatidest õige vähe oleks lahku läinud. Septembris näituseks annab keskmine 4 grupist 154,3; kuna härra v. Sch. üldindeks on 153,8 ja oktoobris annab keskmine 151,0, kuna härra v. Sch. indeks on 148,7. Sealjuures on teadmata kumb neist indeksidest tõele lähemal seisab.

Ainus küsimus, milles meie härra v. Sch-st põhjalikult lahku läheme, on tema indeksi arvestamise vormel – nimelt lihtne keskmine aritmeetiline. Kõikidest olemasolevatest vormelitest on see kahtlemata kõige nõrgem, olgugi, et teda kuni viimase ajani kõige rohkem on tarvitatud, mida muidugi ainult selle arvele tuleb kirjutada, et majandusteadlaste, kes harilikult statistilisi indeksid arvestavad, matemaatilised teadmised nõrgad on. Ei tohi unustada, et esimene hea matemaatik majandus-

teadlaste keskel, nimelt Jevons, selle vormeli kohe kõrvale heitis ja tema asemele võttis geomeetrilise keskmise, mis igatahes palju rohkem põhjendatud on. Aritmeetilisel keskmisel võrdarvudest on nimelt see väga halb omadus, et tema Irving Fisheri n. n. „aja katset“ (time test) mitte välja ei kannata ja et aritmeetilise keskmise põhjal kalkuleeritud indeksnummer aja jooksul puht aritmeetilistel põhjustel ikka enam ja enam vigaseks muutub ja tõelikule olukorrale vähem vastavaks. Iga indeksnumbri kalkuleerimiseks tarvitata vormel peab eestkäit andma ühesuguse vahekorra kahe ajapunkti indekside vahel, kumba punkti ka baasiks ei valitaks, kuid aritmeetiline keskmine ei anna seda. Lihtne näitus teeb meie mõtte selgeks.

Ütleme, et kahe kauba hinnad olid ühel aastal 10 ja 20 ja teisel aastal vastavalt 5 ja 25; siis oleks indeksnummer, aluseks võttes esimest aastat: $\left(\frac{5}{10} + \frac{25}{20}\right) \frac{100}{2} = 87,5$; aluseks võttes teist aastat, oleks indeksnummer esim. aasta kohta: $\left(\frac{10}{5} + \frac{20}{25}\right) \frac{100}{2} = 140$; indeksnumbrite võrdlus annaks esimesel juhtumisel murru $\frac{100}{87,5} = 1,14$, teisel –

$\frac{140}{100} = 1,40$; ometi peaksid viimased kaks arvu võrdsed olema.

Mida kaugemale baasise aastast ja mida suuremad sisulised muutused üksikutes hindades sünnivad, kas tehnilise edu ehk mõnel muul põhjusel, seda suurema vahe annab eelpool kirjeldatud aja katse. See aja katse annab täpsed resultaadid aritmeetilise keskmise juures, nagu seda kerge on järele katsuda, ainult niisugusel korral, kui kõikide hindade muutumine täiesti proportsionaalne on. Mida suurem disproporsionaalne on, seda suurema vahe annab aja katse.

Sellepärast peavad kõik uuemad uurijad aritmeetilist keskmist kõige nõrgemaks indeksnumbri vormeliks ja soovitakse samal põhjusel eestkäit lihtsamate vormelite hulgas indeksnumbri arvestamist mediaani alusel. Nii ütleb, näit. Bowley, et „on vististi võimata teoreetiliselt näidata, et ükski teine keskmine (indeksnumbri arvamisel) paremini täidab nõuetavaid tingimisi kui mediaan, ja ei ole mingisugust kahtlust, et peale selle mediaani kalkuleerimine kõige lihtsam on.“ (Bowley, tsit. raam. lhk. 224). Sedasama väitavad ka paljud

teised (näit. prof. F. Y. Edgeworth'i artikkel: Mr. Correa Walsh on the calculation of index-numbers). Journ. of the R. Statist. Society, juuli, 1923, lhk. 570 ja edasi). Viimast asjaolu, nimelt arvestuse kergust, ei tohi indeksnumbri kalkuleerimisel kuidagi silmast lasta. Mis h-ra v. Sch. sundinud on aritmeetilise keskmise juure jääma, on nähtavasti see, et sel viisil on kalkuleeritud vanad ja kuulsad indeksnumbrid. Kuid ei tohi kuulsaid eeskusid nii austada, et nende pärast praeguse seisukorra juures suuri metodoloogilisi vigasid teha. Senikaua, kui, nagu juba nimetatud, hinnad enamvähem proportsionaalselt kõiguvad, ei ole tehtavad vead väga suured, aga nad võivad hoopis suureks minna sedamööda, kuidas üksikute hindade kõikumise disproporsionaliteet tõuseb ühes baasisaastast kaugenemisega. Täpsust ei saa sellega aritmeetilise keskmise kaudu mitte kätte, küll aga teeb tema palju suuremat tööd, kui mediaani arvestamine. Selle väikese perioodi jooksul, mis härra von Sch. seni kalkuleerinud, liiguvad „Eesti Majanduse“ poolt kõige lihtsamal viisil kalkuleeritud mediaan-indeks ja h-ra Sch. indeks üsna rõõbastikku, nagu alamtaloodud võrdlusest näha võib:

	1923. a.	1924. a.	
	dets.	märts.	juuli sept.
„Rev. Bote“ indeks	100	107	119 130
„Eesti Maj.“ „	100	108	118 126,5

Vahe ulatab, nagu näha, ainult ühel juhtumisel üle 10%, selle peale vaatamata, et „E. M.“ indeksis ainult 33 kaupa on ja peale selle teised kaubad.

Eelõeldu põhjal soovitaksime härra v. Sch. tungivalt vähemalt katseliseltki oma materjaali põhjal mediaan-indeksid arvestada. Ta leiaks, et see meetod resultaatide mõttes mitte kahtlasem, vaid kindlam oleks ja peale selle hoiaks ta palju asjata tööjõukulutust kokku.

„Rev. Bote“ indeksnumbrid leiavad lugejad kroonika alt.

Ühingute ja aktsiaseltside maksustamine.

Prof. E. Berendts.

III.

Juhtisime eelpool tähelpanu selle peale, et aktsiaseltside sissetuleku maksustamine vaevalt läbiviidav on.

Felix Hecht („Die Staatliche Besteuerung der Actiengesellschaften in Deutschland“ Finanz-Archiv. 7. Jahrgang, 1890) ütleb: „Neil juriidilistel isikutel, eriti varjupaikadel, kellel mingi varandus-kompleks aluseks, on ka sissetulek olemas. Aktsiaseltsidel sissetulekut pole, peale tagavarapakitaali ja vast ehk võlakustutuseks minevate summade.“

Aktsiaseltsid ei tööta ega valmista enese jaoks midagi, sellepärast pole neil ka sissetulekut selle sõna algmõiste järele. Ta on majandusline subjekt ainult tootmise suhtes, mitte aga tarvitamise mõttes. Ta ei tööta mitte enese, vaid juriidilise isiku kandjate – füüsiliste isikute, aktsionääride kasuks. Selles asjas on ühel arvamisel niihästi rahvamajandus, kui õigusteadus, tsiviilõigus ja ärilise asjaajamise tehnika. Kas töötamine tulu toob, ehk mitte, see oleneb äri seisukorrast ehk äriaasta lõpust. Saadud tulu ei jää mitte juriidilisele isikule, sest aasta lõpul, bilansi saabumise silmapilgul, esinevad aktsionäärid nõudmisega, saadud tulu jagada. Mis on siis õieti saavutatud tulu? See ei ole muud midagi, kui võlg, mille järele nõudmine tekkib, nii pea, kui peakoosolek aruande kinnitanud on.

Nii siis tähendaks aktsiaseltsi sissetuleku maksustamine seltsi võla maksustamist. Aktsiaseltsil enesel on õigused ainult õige väikese osa peale saadud tulust, nimelt oleks see seaduse, põhikirja ehk peakoosoleku sellekohase otsuse põhjal moodustatav tagavarapakitaal. Tagavarafondis peitubki iseseisva kapitaali tekkimise ja iseseisva sissetuleku algidu (Hecht, v. ülemaal). Oleks küll soovitatav, et neid summasisid, mis tagavarapakitaali moodustamiseks lähevad, kui ka mahakirjutusi võla kustutuseks, kui nad üldse maksustamisele alluvad, siis ettevaatlikult maksustataks, sest nad aitavad ühiste soliidisust tõsta ja kindlustavad seega uusi sissetulekuid tulevikuks, ükskõik kas üldise tööstusmaksu ehk erilise asutuste või ühingute-maksu näol. Kui käesoleval momendil võimalikult suuri maksusummasid püütakse saada, siis võib sellega hädaohtu esile kutsuda, tulevikus nimetatud sis-

setulekust ilma jääda, sest ka siin ei tohi J. Swift'i maksude „üks-kord-ühte“ unustada, mille järele 2×2 mitte alati 4 pole.

Seda mõtet, et aktsiaseltsil sissetulekut pole, väljendas väga kategooriliselt üks rahaminister (Hessenis 1883. a.), öeldes: „Kinnitan, et aktsiaseltsidel, kui niisugustel, sissetulekut ei ole, sest aktsiaseltsidel ei ole mitte sihiks endale sissetulekut saavutada, vaid nad on õigustatud ainult aktsionääride kasuks töötama. Kõikides põhikirjades, kui ka seadusandlisel teel on määratud, et saadud tulu – dividend – aktsionääride vahel tuleb ära jagada. Nii siis ei saa juriidiliselt selle vastu vaielda, et aktsiaseltsil juba tema iseloomu tõttu sissetulekut olla ei saa. Sissetulek kuulub algusest saadik aktsionääridele“. Kui nüüd dividend muud midagi pole, kui seltsi võlakohustus aktsionääride vastu, siis peab ka maksukohustus ainult aktsionääri peal lasuma. Kui tulu maksustamisele tuleb dividendina aktsionääril ja sissetulekuna aktsiaseltsil, siis on siin kahtlemata tegemist kahekordse ebaõiglase maksustamisega. Nähtavasti võime julgesti järelduse teha: sissetulekumaks ei ole aktsiaseltsidele kohane.

On ju teada, et paljud häält tõstavad aktsiaseltside, kui tähtsamate kapitalismi kandjate kōva maksustamise poolt. Neile määratakse sissetulekumaks, kuna nad ka muid maksukohustusi kannavad (põhimaksud, kapitaalimaks, tööstusmaks ehk eriline ühingutemaks). Sarnane kokkukuhjatud maksustamine asetab just suurkapitalisti soodsamatesse tingimistesse võrreldes aktsiaseltsiga, kus paljude väikeste, tehniliselt organiseeritud kapitaalide kogu suurkapitaaliga võistleva on määratud. Sotsialistid tõendavad K. Marxi põhjal, et suurkapitaal üksiku kätes väike- ja kesk-kapitaali ikka enam ja enam endasse neelab. Lõpuks jääksid siis järele päris rikkad ja üsna vae- sed teravate sotsiaalsete kontrastiidena. Just sarnase võimaluse eemaldamiseks tegutsesidki aktsiaseltsid, ja nimelt selle tõttu, et neil sissetulekuid pole. Aktsiaseltselt püütakse demokratiseerida sel teel, et tema juures ametis olevatele ametnikkudele ja töölistele osatähtede saamine võimaldatakse, millega viimased ettevõtte osanikkudeks saavad. Suurkapitalisti tulu suurendab tema kapitaali; iga aastaga on temal jälle suurem varandus tegutsemas ja see suurendud varandus tõstab oma kord kapitalisti tulu. Aktsiaseltside juures on asi teisiti. Aktsiaselts algab tegevust igal aastal uuesti. Tulu jaguneb siin väikestesse ja üsna väikestesse

harudesse. Kui nüüd ebaõigete majandusliste kaalumiste põhjal seda ärivormi piirata, kus väikekapitaalid organiseeruvad võitluseks suurkapitaaliga, siis toetame õieti just seda, mille vastu võidelda tahetakse, nimelt, kapitaalide kiiret kogumist üksikute erakapitalistide kätte. Samuti ei saa tagavarakapitaali ja võlakustutuseks minevate mahakirjutuste koormamist maksudega just demokraatlik-sotsiaalsest seisukohast välja-minnes kuidagi soovitavaks pidada.

Mida põhjalikumalt aktsiaseltse demokraatiseerida, võimaldades „väikestel“ inimestel aktsiaid väikestes summas omandada, ja mida vähematesse harudesse selle tõttu tulu jaguneb, seda tähtsamaks muutub tagavarakapitaali (ja „Ausgleichfonds“) moodustamine, mille abil võimaldub aastadividendi ühtlane jaotus. Sama soovitav on mahakirjutamist võlakustutuseks toetada. Nii siis peaks aktsiaseltside kirjeldatud „sissetuleku“ maksustamist ennem vähendada, kui suurendama, ükskõik, kas meil tegemist on sissetulekumaksuga, ehk mõne erilise ühingutemaksuga.

Kui kord sissetulekumaks aktsiaseltsi iseloomule sugugi ei vasta, sest et viimasel „sissetulekut“ pole, siis on ka progressiooni printsiip siin vaevalt kohane. Kõik argumendid, mis progressiivse maksu kasuks tuuakse üksiksissetuleku maksustamisel, kaotavad väärtuse, kui kõne all on aktsiaseltsi sissetulek, kui sarnasest üldse kõnelda saab. Olakse arvamisel et aktsiaseltside puhastulu suurem on ja sellepärast oletatakse neil suuremat maksujõudu. See ei ole aga õige. Aktsiaseltsi näilik suurem tulu (vaata F. Hecht) on ainult raamatutes, kus palju väikeseid summasid üheks suureks kokku liidetud on – lihtne kokkuarvamise ülesanne, sest saadud tulu jaguneb vastavalt aktsiate arvule paljudeks väikesteks osadeks, missugustest igaüks vähemale maksunormile alluks. Oletades silmapilguks, et progressiivse sissetulekumaksu printsiip ka aktsiaseltside suhtes õiglane on, ja konstrueerides tema tarvituselevõtmist nimetatud seltside sissetuleku suhtes, siis peaks progressioonile mõõduandvaks olema tõusev dividend, aga mitte puhastulu summa. Sest tulu ise ei ole mitte absoluutne, vaid relatiivne summa. Eelpool tooduga peaks arvestama ka siis, kui peaks tahetama maksuma panna mingit progressiivset ühingutemaksu.

Just sotsiaalpoliitilisest seisukohast vaadates, ei saa tingimusteta progressiooni tarvitamist kuidagi soovitada. Seda võiks ehk

lubada ainult sarnasel juhtumisel, kui täpselt tõestada saab, et dividendiks minev puhastulu vähestesse kättesse kontsentreerub. Ega see otstarbekohane ega õiglane pole, 20% -list puhastulu kõrgemalt maksustada, kui 10% -list, kui esimene 1000 osaniku vahel jagamisele tuleb, kuna teine 10–20 inimese kasuks läheb.

Sissetulekumaksu nõudmise kasuks aktsiaseltside pealt tuuakse veel üks argument, mis ka erilise ühingutemaksu tarvituselevõtmise puhul teatud osa mängib. Nimelt, on see asjaolu väiteks, et välja- ja sisemaa kapitaalidega töötavad aktsiaseltsid ja muud selletaolised ettevõtted ka siis maksustamise alla kuuluvad, kui neisse väliskapitaale paigutatud on. Kahtlemata töötavad kapitaalivaestes maades, olgu nad suured või väikesed, osa aktsiaseltse väljamaa kapitalistide rahaga. Kuid sarnast väliskapitaalide juurevoolu peaks ainult tervitama, ei tohiks teda karmide maksustamistega takistada. Väliskapitaalide osavõtmine sisemaa ettevõtetest on sagedasti tõenduseks, et sisemaa kasuliku ettevõtte asutamiseks tarvilikku kapitaal anda ei suutnud ja kuigi sel teel osa ettevõtte tulust väljamaalaste taskutesse läheb, siis on nimetatud kahju ometi vähem kui see kasu, mis loov väliskapitaal maale toob. Meil Eestis peaks enimini soodsate maksutingimistega väliskapitaali juure meelitama, aga mitte tugeva maksustamisega eemale peletama.

Lõpuks veel kord mahaarvamistest tulu määramisel.

Austria seaduste järele kuulub arvestatavaks tuluks: Need summad äri sissetulekutest, mis asjaajamise kestel juba ära tarvitatud on, näituseks jaotamisele läinud protsentide, dividendi, tantiemi või mõne muu nimetuse all, tagavarakapitaaliks nimetatud, oodatavate kulude kattteks määratud, tegevuskapitaali suurendamiseks arvatud, osanikkudele ettevõttesse paigutatud kapitaali tagasimaksamiseks läinud, võlakustutamiseks määratud, protsentide peale antud ehk laenuks kirjutatud või hüpoteegi laenuks antud kapitaaleid, niipalju kui viimased aktsiakapitaali osad on. Edasi, garantii osamaksudeks, avansiks ehk juuremaksuks teistele ettevõtetele, või annetusteks, kingitusteks ehk muudeks väljaminekuteks, mis otsekohele ettevõtte enese nõuetega seotud pole, muudeks täiendavateks maksudeks (omavalitsuste kasuks) ja eelmiste aastate bilanside kahjude kattteks.

Sarnase mahaarvamiste vähendamise põhjuseks summade arvel, mida ei puhtaks kasuks ega sissetulekuks pidada ei saa, on kartus, et ühisused fiktiivsete debet-arvete abil oma maksukohustusi kunstlikult vähendavad. Ei saa ju eitada, et sarnaseid juhtumisi tegelikult elus tõesti on, iseäranis kui maksumäär kõrge on. See kartus ei tohi aga mitte nii kaugele minna, et ettevõtete elujõuline arenemine fiskaalhuvide kasuks ohverdatakse.

Meil puudub võimalus analüseerida kõiki mahaarvamisi, mida sissetulekumaksu ehk ka ärimaksu arvestamisel tuleks teha. Võime ainult korrata, tagavarakapitaaliks ehk võlakustutuseks minevate summade mahaarvamise keeldu ei saa kuidagi õigustada. Lubatagu tähelepanu juhtida ainult ühe punkti peale. Heategevaks ehk üldkasulikuks otstarbeks kulunud summad ei tohi ka tulust maha arvata. Mida saavutame selle kulguga? Vaevalt võib uskuda, et mõni aktiivaettevõtte suurema osa omast puhtast kasust heategevaks otstarbeks ohverdab. Jutt võib olla ainult enam-vähem väikestest summadest. Mis otstarbega peaks siis maksumaksja üldsuse kasuks minevaid summad, millede maksmine dividendi suurust vähendab. Ka siin ei tohiks maksu seadusandlus takistuseks olla.

Oleks veel mõnigi pia desideria, kui ühinguotemaks Eestis tarvitusele peaks võetama. Soovitav oleks, et sarnane eriline maks äriühingute pealt sissetulekumaksu ehk hariliku ärimaksu asetaks. Ühte soovi ei saa siin avaldamata jätta: maksumäära ei tohiks liig kõrgele kruvida. Eesti tööstus elab kriisi aastaid üle, võtab aega, enne kui ta kindla seisukohani ja õitseajani jõuab. Et sarnast situatsiooni võita, tuleb tal üle elada aeg, kuni Euroopa majandusline elu paraneb ja eriti idapoolne naaber mitte enam hävitusega ähvardava elemendina rahulist arenemist ei takista.

Läti kaubalaevastik.

Aug. Gustavson.

Lätlaste kaubalaevastik kannatas sõja läbi palju rohkem kui meie oma. Viletsad riismed, umbes $\frac{1}{10}$ oli endisest, ennesõja-aegsest laevastikust järel, kui Läti 1920. a. rahulist iseseisvat elu algas. Siit peale algab aga järjekindel tonnaashi kasv, mille taga-

järjel 1 septembril k. a. veotonnaash 38,5% ennesõjaaegsest ulatab.

Kui arvestada aga üksi aurikuid, siis ulatab nende tonnaash koguni 55,8% ennesõjaaegsega võrreldes.

Ülevaatliku ja selge pildi laevastiku sõja-aegsest hävinemisest ja pärastisest kasvust annab järgmine tabel:

Mil teel tonnaashi kasv on sündinud, selgitavad järgmised andmed: (v. lhk. 792).

Ehitatud:

1920. a.	4	purjekat	292	netto t.
1921. a.	8	„	767	„
1922. a.	5	„	513	„
1923. a.	2	„	38	„
1924 - 1.sept.	1	„	330	„

Kokku 20 purjekat 1940 netto t.

Ostetud:

1920. a.	3	purjekat	270	netto t.
1921. a.	2	„	173	„
	1	aurik	133	„
	3	m. purjek.	217	„
1922. a.	2	purjekat	115	„
	4	aurikut	571	„
	2	m. purjek.	187	„
1923. a.	1	purjek	40	„
	12	aurikut	9.956	„
1924*) a.	2	„	2.457	„

Kokku*) 32 laeva 14.119 netto t.

Priisid:

1920. a.	5	aurikut	2733	netto t.
	1	purjek	88	„

Kokku 2821 netto t.

Re-evakueeritud:

1921. a.	8	aurikut	8.255	netto t.
	1	m.-purjek	28	„
	4	purjekat	823	„

Kokku 9.106 netto t.

Peale selle põgenenud Saksa vangist 2 purjekat 420 netto reg. t.

Läti lipu alla toodud Läti alamate laevu 2 aurik. 2266 netto tonn.

*) 1924. a. ostetud purjekate ja mootorpurjekate kohta puuduvad andmed.

Tonnaashi vähendavalt on mõjunud põhjused:

Hukkunud:

1920. a. 4 laeva 520 netto tonni.
 1921. a. 6 „ 1050 „ „
 1922. a. 5 „ 867 „ „
 1923. a. 3 „ 612 „ „
 1924. a. kohta puuduvad andmed.

Müüdnud on selle aja jooksul 3 aurikut 1514 netto tonniga, 1 aurik (Saratov) 996 netto t. Venemaale tagasi antud.

Nagu näeme, on laevastiku kasvus ostmine väljamaalt kõige mõjuvamaks teguriks olnud, ning eraldi silmapaistev on siin läinud aasta, millal tervelt 12 aurikut ligi 10 tuhande netto tonniga juure osteti.

Kodumaal ehitamine on tähtsusetu osa laevastiku kasvus etendanud, ning ka siin näeme tagasiminekut viimasel ajal, nagu meilgi. Käesoleva aasta viimased 4 kuud suurendavad loodetavasti aurikute tonnaashi veelgi, kuna mitmel tähtsamal laevandus-äril ostu asjus väljamaaga läbirääkimised käimas oleval.

Selgema pildi laevastiku sisulisest koosseisust annavad järgmised andmed, mis selgitavad üksikute laevade suurust liinide järele.

Laevastiku jaotus 1. sept. 1924. a. suuruse järele:

Suurus netto tonn.	Purjekad		Aurikud		Moot. purjek	
	Arv.	Netto t.	Arv.	Netto t.	Arv.	Netto t.
alla 50	12	387	5	179	3	58
50-100	18	1318	2	166	3	189
100-200	14	1848	4	599	5	722
200-300	9	2276	3	759	1	220
300-400	5	1621	—	—	—	—
400-500	—	—	—	—	—	—
500-600	—	—	—	—	—	—
600-700	—	—	—	—	—	—
700-800	—	—	2	1482	—	—
800-900	—	—	2	1636	—	—
900-1000	—	—	1	950	—	—
1000-1500	—	—	11	13.676	—	—
1500-2000	—	—	2	3460	—	—
2000-2500	—	—	1	2317	—	—

Nagu näeme on aurulaevade seas õige rohkesti suuremaid, üle 1000 netto reg. tonniliisi 14 tükki, kuna meil sarnasi vist ainult 4.

Laevastik koosneb õige vanadest laevadest, mis ka täiesti arusaadav, uute lae-

A e g	Aurikud				Purjekad				Motorpurjekad				Kokkuv*)			
	Arv	Tonnaash		Netto tonnaashi % 1914. a. t.	Arv	Tonnaash		Netto tonnaashi %	Arv	Tonnaash		Netto tonnaashi %	Arv	Tonnaash		Netto tonnaashi %
	Brutto	Netto			Brutto	Netto			Brutto	Netto			Brutto	Netto		
1. jaan. 1914. a.	59	77.626	45.194	100%	270	48.796	42.528	100%	4	296	237	100%	333	126.718	87.959	100%
1. „ 1920. a.	5	2.472	1.469	3,2	39	8.444	7.251	17,0	1	230	195	82,5	45	11.146	8.915	10,1
1. „ 1921. a.	11	9.112	5.152	11,4	45	9.290	7.835	18,4	2	262	215	90,7	58	18.664	13.202	15,1
1. „ 1922. a.	19	23.043	13.415	29,7	53	10.128	8.505	20,0	8	850	667	281	80	34.021	22.587	25,7
1. „ 1923. a.	20	22.115	12.741	28,2	59	10.147	8.536	20,1	9	1.065	781	329	88	33.327	22.058	25,1
1. „ 1924. a.	31	38.310	22.765	50,4	56	9.129	7.700	18,1	9	993	707	298	96	48.432	31.170	35,5
1. sept. 1924. a.	35	41.595	25.220	55,8	58	8.807	7.450	17,5	12	1.687	1188	501	103	52.089	33.858	38,5

*) Arvestatud on ainult merisõidu laevad, mis üle 20 br. reg. tonni suured, kuna vähemad ja kõik sisereide, jõgede ning sadamalaevad arvestamata on.

vade muretsemine tarvitaks hiiglasuurt kapitaaliga.

Purjekatest on alla 5 a. umbes 15⁰/₀, üle 20 a. aga umbes 80⁰/₀.

Mootorpurjekatest on alla 5 a. umbes 50⁰/₀, üle 10 a. hoopis väike ⁰/₀.

Aurikute seas alla 5 a. laevu ei ole, üle 20 a. on umbes 75⁰/₀, kusjuures 20–30 a. umbes 50⁰/₀ tervest laevastikust on.

Laevastiku suurendamine on sündinud valitsuse toetusel, toetust antakse odava ⁰/₀ laenu näol, laenu summa kasvab järjekindlalt nagu järgmised andmed näitavad:

Laen:	1919. a. latti	800
	1920. a. „	47.452
	1921. a. „	187.064

1922. a. latti 232.961

1923. a. „ 748.800

Tähtsamad laevaomandajad on:

Vene-Balti laevaselts, Seeberg, Läti riik, ühing „Austra“, Danneberg jne., kuna purjekad nagu meilgi üksikutele omanikkudele kuuluvad.

Bibliograafia.

Toimetusele saadetud kirjandus.

„Loodus“ nr. 10 1924. a.

„Eesti Mets“ nr. 21/22. Nov. 1924. a.

„Eesti Politselleht“ nr. 42. 1. nov. 1924.

Kroonika.

Eesti.

Riigi metsatööstuse korraldamine. Vabariigi valitsuse poolt on riigikogule esitatud riigimetsatööstuse põhimääruste eelnõu, mille järgi metsade peavalitsuse juure asutatakse „Riigi metsatööstus“, mille eesmärgiks on metsa igakülgne üles- ja ümbertöötamine ning selle saaduste kasutamine.

Riigi metsatööstuse ülesannete teostamiseks määratakse 100 miljoni marga suurune operatsiooni fond, mille hulka kuulub seni metsade peavalitsuse juures asunud riigi metsatööstuse käest ülevõetav aktiiv ja passiv ja riigi eelarve korras määratavad summad.

Asutatav riigi metsatööstus on rahaliselt iseseisev ettevõtte; ta on vaba igasugu avalikkudest riigi-, äri-, tööstus-, tulu- ja kinnisvara maksudest. Kogukondliste maksude alla kuulub riigi metsatööstus üldistel astel.

Riigi metsatööstuse juhatajaks on metsade peavalitsuse juhataja. Temal on õigus tööstuse eelarve piirides ehitus- ja remonttööd, väljaveo teede tegemise ja teisi metsamaterjalide valmistamise ja ümbertöötamise ühenduses olevaid töid kuni 300.000 margani iga üksiku töö eest, ilma vähempakkumiseta välja anda; põllutööstusministri nõusolekul – kuni 1.000.000 margani ja vabariigi valitsuse loal igasuguse summani. Samasuurtes summades võib ta igasugu sisseostusi teha ning metsatööstuse poolt valmistatud valmissaadusi müüa.

Riigi metsatööstuse poolt valmistatud metsaadustega rahuldatakse eeskätt riigiasutusi ning ettevõtteid ja omavalitsuste nõudeid, kellel omal metsa ei ole ja võimalust mõõda ka kohalikkude elanikkude ja teiste eraisikute tarveid.

Kui riigi metsatööstuse tegevus ülejääki annab, määratakse sellest ka lisatasud ametnikkudele vastavalt tehtud tööle, vabariigi valitsuse poolt määratud piirides.

Tegevuse aasta tulude ülejääk kantakse peale aruande kinnitamist vabariigi valitsuse poolt riigi sissetulekuks.

„Kaja“ 25. okt. 1924.

Ümberkorraldused „Dvigatel’i“ vabrikus. Metallitööstuses valitseva kriisi tõttu laiendab vägüniehitus ja mehaanika A/S „Dvigatel“ oma puutööstuse osakonda, kus üles on seatud 100 masinat, mis vabrikule võimaluse annavad puud mitmesuguseks otstarbeks ümber töötada. Vabrik täidab praegu suuremaid kodumaa tellimisi. Ühtlasi peab juhatus läbirääkimisi väljamaa firmadega väljamaa tellimiste saamiseks. Esitused on vabrikul Riias ja Londonis. Nagu sellest näha, ei või Dvigatel’i vabrikut mitte puht-metallitööstusliste ettevõtete hulka arvata, – käesoleva uuenduse läbi kujuneb ta ettevõtteks, mille eluvõime, arvesse võttes tema arenemisvõimalusi, salata ei saa.

„Rev. Bote“ 27. okt. 1924.

Sindi vabrik hakkab pesurifet valmistama. Sindi kalevivabriku ühisuse puuvillase riide jaoskonnas seatakse üles laiasi masinaid linariide väljatöötamiseks. Vabrik hakkab nüüdsest peale valmistama kõiki sorte pesurifet 16–40 vers. lauses, nii et pleegitud riide väljatöötamine nii headuse kui ka sortide mitmekesisuse poolest kõigiti täielikuks kujuneb.

„Kaja“ 29. okt. 1924.

Põlevkivi kontsessioon rootslastele. Vabariigi valitsus on kinnitanud kontsessiooni lepingu ühe Rootsi rahameeste grupiga, mille põhjal viimane õiguse saab Eesti põlevkivi lademeid kasutada ja ümber töötada. Kontsessiooni maa-ala on umbes 4000 desatiini, Vaivara jaama ümbruses. Rootslased tahavad põlevkivi kasutada ainult õlide väljatöötamiseks, milleks 5 suuremat vabrikut ehitatakse. Saaduste väljaveoks katatavad kontsessioonäärid ehitada oma raudtee ja sadama Sillamäe alla. Nimetatud kontsessioonleping sisaldab ka mõnesuguseid soodustusi, mis seadusandlisel teel läbi viidud. Nii võttis riigikogu seaduse vastu, mille põhjal kiviõlide väljavedu tollidest vabastatakse. Rootslased nõudsid ka kiviõli aktsiisimaksude alt vabastamist, mis seni läbi viimata.

„Pvl.“ 29. okt. 1924.

Metsaostu ettepanek Ameerikast. Vabariigi valitsus on ühelt suuremalt New-Yorgi firmalt pakumise saanud metsa ostmise asjus suuremal arvul. Firma ostaks umbes 6000 fiinu metsa, mille eest ta kohe dollarites teatava osa ette ära maksaks, kuna metsa realiseerimine kesteks kolm aastat. Kuuldavasti on valitsus selle ettepaneku kaalumisele võtnud ning praegu valmistatavat lepingu kava.

„Pvl.“ 1 nov. 1924.

Eesti või ilmaturul. Sammud, mis Eesti väljaveovõti headuse tõstmiseks riigivalitsuse ja põllumeeste eraorganisatsioonide poolt astutud, on kiirelt väga mõjuvaid tagajärgi annud. Praegu hinnatakse inglise turul Eesti võid järgmisena Daani või järele. Eesti või hind oli 30. oktoobri noteerimisel umbes 8 shillingit isentneri pealt odavam Daani võist. See vahe oli alles 25. oktoobri noteerimisel 12 shillingit. Eesti või, mis veel kevadel Läti võiga üheväärseks arvati, on hinna poolest Läti või kaugele enesest taha jätnud. 18. oktoobri noteerimisel oli Läti või Eesti omast 27 shillingi võrra isentneri pealt odavam. Saksa turul on Daani ja Eesti või hindade vahe veelgi väiksem, mis ainult mõne marga peale isentnerist ulatab.

„Kaja“ 4. nov. 1924.

Töö suurenemine „Lendra“ tuletikuvabrikus. „Lendra“ tuletikuvabrik, mis töötab endise Volta tehase ruumes, sai Inglismaalt suurema töötellimise, mis võimaldas ettevõttel igas osakonnas 8-junnilise tööpäeva peale üle minna. Peale selle suurendatakse tööliste arvu ja hakatakse töötama kahe vahetusega. Tööliste arv on praegu 140

„Pvl.“ 5. nov. 1924.

Leedu metallraha ei hakata Eestis valmistama. Hiljuti tegi Leedu valitsus ettepaneku kas ei võtaks riigitrükikoda ka Leedu metallraha valmistamist oma peale, sest Leedu puududa vastav sisse-seade. Kuna Leedu metallraha hulk umbes neli korda meie omast suurem on, peaks riigitrükikoda rahaloõtmise masinaid juure tellima. Et aga teadmata, kas ta tulevikus veel sarnaseid tellimisi saab ja võimalik et kallid masinad tegevuseita jäävad, loobuti sellest ettepanekust.

„Pvl.“ 6. nov. 1924.

Meripank likvideeritakse. 4. skp. ärapeetud meripanga aktsionääride erakorralisel peakoosolekul otsustati panga tegevust lõpetada. Ehk küll pank käesoleva aasta 9 kuu jooksul 400.000 margalise ülejäägiga on töötanud, on teda raskesse seisukorda viinud laenusajaad, kellelt võla tasumist niipea loota ei ole. Likvideerimise komisjoni valiti: ins. E. Masik, kapten Treilman ja adv. S. Paul, kes kõige pealt vekslit portfelli revideerimisele asub et laenatud raha kohtu teel girantidelt sisse nõuda. Põhikapitaalists loodetakse mitte enam kui 50% kätte saada.

„V. Maa“ 6. nov. 1924.

Kartulitärklisetööstus Eestis. Kartulisaak on Eestis viimastel aastatel 41,6 kuni 47,7 miljoni puuda aastas olnud. Seemneks läks sellest saagist üle 10 miljoni puuda. Välja veeti 1921. a. ligi 1,2 miljoni pd., 1922. a. 2,8 miljoni pd. ja 1923. a. ligi 0,9 miljoni pd. Piiritusetööstus, mis enne sõda ligi 15 miljoni puuda ära tarvitas, on viimastel aastatel alla 3 miljoni puuda ümber töötanud. Kartulitärklisetööstus tarvitab alla miljon puuda. Viimane tööstus teeb ekspordiks kaupa ainult paaris vabrikus, kuna teiste tärklisvabrikute toodang siseturule läheb.

Kõige suurem Eesti kartulitärklise ostja on Soome. Sisse veetud on kartulitärklist 1923. a. 16.171 puuda suuremalt osalt Saksomaalt. Teistel aastatel statistilised andmed kartulitärklise sissevedu ei näita.

Valmistati 1922. a. kartulitärklist 125.000 puuda. 1923. a. langes toodang 62.000 puuda peale.

Kartulitärklise väljavedu oli:

Aastad.	Puudad.
1920	16.737
1921	23.262
1922	85.689
1923	11.295

Nagu neist andmetest näha, on kartulitärklise väljavedu 1923. a. järsult vähenenud. Selle nähtuse põhjus seisab 1923. a. kartulisaagis. Käesoleval aastal võib kindlasti oodata, et kartulitärklise toodang kui ka väljavedu suurenevad.

Sisseveetava kartulitärklise peal on toll 0,182 kuldfranki per klg.

Osa kartulitärklist töötatakse ümber kartulisüripiks (Glükoseks), mis kompvekkide ja teiste tööstuste jaoks läheb. Sõja ajal, kui suhkrust suur puudus oli, võttis kartulisüripit valmistamine hoogu, langes aga hiljem tagasi, kui suhkur uuesti müügilile ilmus.

„Revaler Bote“ indeksarvud.

	Põllumeen- duslised saa- dused	Koloniaal- kaubad	Metallid, õlid ja küfitein.	Vabriku saa- dused	Üldindeks	Dollar- indeks.
1913/14.	100	100	100	100	100	-
XII./23	128,9	110,2	121,5	106,2	117,2	100,0
I./24	134,9	119,6	126,0	106,8	122,4	103,7
II	132,6	124,5	126,2	107,1	123,0	101,9
III	136,7	129,8	131,3	110,5	126,4	101,4
IV	138,4	126,9	133,4	118,0	130,0	101,4
V	140,9	122,5	136,8	121,4	131,5	104,2
VI	137,4	120,3	139,3	121,9	131,5	106,9
VII	145,9	137,4	149,4	122,9	140,0	110,1
VIII	154,4	161,1	151,4	136,4	150,1	115,0
IX	155,9	165,1	160,3	135,4	153,8	112,0
X	156,0	169,8	148,1	130,7	148,7	103,8

Nagu sellest tabelist näha, sarnaneb kaubahindade indeksi muutumine dollar-indeksi omale, mis näitab, et marga väärtuse tõusmise ja langemise mõju hindade moodustamise peale suur on. Eesti mark suuri võnkeid tehes, on oktoobrikuuks käesoleva aasta jaanuarikuu tasapinnalt tagasi jõudnud, kuna kaubahinnad 21,5% kõrgemal on kui jaanuaris s. a. Sel nähtusel on kolm põhjust: juulikuu tollikõrgendused, üldine hindade tõus jaanuarist peale ja lõpuks järsk margakursi paranemine, millele kaubahinnad alles hiljem kohanema hakkavad.

„Rev. Bote“ 1. nov. 1924.

Kaubandusline läbikäimine nõukogude Venemaaga.

21–27. oktoobrini on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksportkaupe.

24 vagunit ajalehe- ja trükipaberit, kaal 312,5 tonni ja 32 saadetust багаашkaupe, kaal 1010,2 klgr.

2. Transiitkaupe.

1 vagun aniliinvärve, kaal 2291 klgr.; 1 vag. keemilisi aineid, kaal 6187 klgr.; 1 platvorm kerge-sõiduaufoga, kaal 2047 klgr.; 1 vag. segakaupa, kaal 413,7 klgr. ja 1 vag. heeringaid, kaal 15,7 tonni.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse tulnud:

1 vagun Siberi võid, kaal 8,5 tonni; 3 vag. linu, kaal 18,3 tonni; 1 fsistern petroleumi, kaal 12,5 tonni.

Kokku 5 vagunit transiitkaupe, peale selle 16 saadetust багаашkaupe, kaal 1464,9 klgr., 5 saadetust väikse kiiruse kaupa, kaal 193 klgr.

27–31. oktoobrini on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksportkaupe.

16 vagunit ajalehe- ja trükipaberit, kaal 229,3 t. ja 9 saadetust багаашkaupe, kaal 197 klgr.

2. Transiitkaupe.

10 vagunit heeringaid, kaal 157,9 tonni ja 6 vag. bukspuust võitündri osadega, kaal 80,2 tonni.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse tulnud:

3 vagunit linu, kaal 22,0 tonni; 2 vag. takku, kaal 11,1 tonni, 7 vag. päevalille seemneid, kaal 82,1 t.

Kokku 12 vag. kaupa ja 5 saadetust багаашkaupa, kaal 264,4 klgr.

Kaubandusline läbikäimine Lätimaaga.

21–27. oktoobrini on Eestist raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

20 vagunit tsementi, kaal 322,5 tonni; 4 saadetust Tartu „Pain Normali“ leivavabriku küpsetatud teroleiba, kaal 1864 klgr.; 1 saadetust mifmesugust pudukaupa, kaal 480 klgr.; 5 vagunit odre, kaal 65,9 tonni; 1 saadetust veduri osasi, kaal 363 klgr.; 2 vagunit segakaupe, kaal 1667 klgr.; 1 saadetust puuvilla riidet, kaal 207,7 tonni; 3 vagunit 34 elus sarvloomaga; 1 vagun 2 Tartu „Astroni“ vabriku klaveriga, kaal 1464 klgr. ja 1 platvorm kahe omnibussi kerega, kaal 1650 klgr.

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Valga jaama kaudu Eestisse tulnud:

1 vagun suhkurt, kaal 16,3 klgr.; 1 vag. nisujahu, kaal 9,8 tonni; 1 saadetust ahjupotte, kaal 146 klgr.; 1 saadetust mifmesugust pudukaupa, kaal 301 klgr., 1 saadetust villaseid lõimi, kaal 243 klgr., 5 vagunit segakaupe, kaal 3577 klgr.; 1 platvorm vaguni ratta paaridega kaal 1000 klgr.; 1 saadetust taimevõid, kaal 736 klgr.; 1 saadetust raudkaupe, kaal 668 klgr. ja 1 vagun 1 hobusega.

27–31. oktoobrini on Eestist raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

17 vagunit tsementi, kaal 268,5 tonni; 1 saadetust pudukaupa, kaal 600 klgr.; 2 vag. odre, kaal 33,1

tonni; 9 vag. 57 elus sarvloomaga ja 78 elus seaga ja 3 vag. segakaupa, kaal 4476,6 klgr.

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Valga jaama kaudu Eestisse tulnud:

2 vagunit heeringaid, kaal 28,5 tonni; 1 saadetust mifmesugust pudukaupa, kaal 508 klgr. ja 2 vagunit segakaupa, kaal 2902 klgr.

Tallinna sadama tegevus augustis 1924. a. (Riigi statistika keskbüroo andmetel). Augustikuu jooksul tuli Tallinna sadamasse kaugesõidult 170 laeva 69 861 netto rgt. mahufavusega; sama aja jooksul läks välja 177 laeva 72.393 netto rgt. mahufavusega.

Rannasõidu laevu tuli sisse 394 ja läks välja 361. Viimaste rannasõidu laevade mahufavus oli 14.581 netto rgt.

Jaotus maade järele kaugesõidus oli järgmine:

Rahvusline lipp	Tuli sadamasse		Läks sadamast	
	Arv	Mahu n. rg. t.	Arv	Mahu n. rg. t.
Eesti	38	4.852	45	6.640
Daani	9	6.425	10	6.913
Danzig	1	291	1	291
Inglise	9	8.821	11	10.198
Läti	5	761	3	324
Prantsuse	3	2.895	3	2.895
Rootsi	9	2.193	8	1.949
Saksa	36	21.273	39	23.263
Soome	59	19.911	57	19.920
Muud	1	2.439	—	—
Kokku	170	69.861	177	72.393

Ametlikud teated kaubandustööstus-ministeeriumilt.

Soome.

Eesti telliskivid äratavad tähelepanu Soomes. Et tänava suvel Eestist väikesel määral telliskivi Soome on toodud, kardavad Soome telliskivivabrikud, et Eesti kivid, oma odavama hinnaga, saavad tulevikus Soome kividele raskeks konkurendiks. Juba nüüd olla märgata, et Eesti vabrikud müüvad telliskivi Soomes alla oma hinna ja et siin oleks mingisuguse „dumpingiga“ tegemist.

Kartuli hinnad on Helsingis järsku langenud. Eesti purjekad müüvad kartulid juba 40:– Smk. hekto ehk umbes 50–55 penni kg.

Laevasõidu ülevalpidamine talve ajal Helsinki-Tallinna liinil. Soome aurulaevaselts on esinenud ettepanekuga valitsusele toetuse saamiseks laevaühenduse ülevalpidamiseks talve ajal Soome-Eesti vahel 1. jaanuarist kuni 30. aprillini. Laev sõidaks kaks korda nädalas edasi tagasi. Valitsus on ettepanekut toetanud ja on väga tõenäolik, et ka Eduskunta sellega nõus on.

Soome välispropaganda. Välispropaganda jaoks ilmub Soomes 3 lehte: „Bank of Finland Monthly Bulletin“, „The Finnish Central Chamber of Com-

merce, Financial and Business Report" ja „Finnish Export Journal". Nüüd kavatsetakse kõik need lehed ühendada üheks suureks kuukirjaks, et lehele saada võimalikult hea sisu ja välimuse.

Soome põllupidamine ei anna palju kasu. Soome põllutööstuse statistika osakonna viimaste andmete järele on 1923/1924 aasta puhas kasu põlluhektari pealt olnud 196 Smk. ehk 55,4% vähem kui aastal 1922/1923.

Teated ettevõtete tegevusest.

Uued aktsiaseltsid ja osäühisused.

Woodmen Northern Trading Co Ltd. Tegevusala: Metsatööstuse abil puumaterjalide saamine ja nende ümbertöötamine ehitustehniliseks ja muudeks tarbeaineteks ja kaupadeks; saadud ainetega ja ehitusmaterjalidega ning metsatööstuses tarvilikkude ainete, masinate ja sisseseadete kauplemine Eestis ja väljamaal, oma ja teiste arvel; nende sisseseadete valmistamiseks ja parandamiseks, metsasaaduste ümbertöötamiseks igasuguste vabrikute ja töökodade avamine. Asutajad: Richard Dewid, Viktor Blumfeld ja Simon Holzmann. Põhikapitaal: Mk. 10.000 000, mis jaotatud 2000 akts. ä Mk. 5.000.—

(R. T. nr. 133/134-1924. a.)

Muudatused aktsiaseltside ja osäühisuste põhikapitaalides.

Kaubandus-tööstus o.ü. „Tarmo“ põhikapitaal määratakse kindlaks Mk. 5.000.000 (enne Mk. 2.500.000) peale, mis 500 osat. koos seisab, igaüks ä Mk. 10.000.—

(R. T. nr. 133/134-1924. a.)

Ärikalender.

18. novembril.

O.ü. „A. Fleming ja Ko.“ erakorraline peakoosolek kell 2 p. l. Ühisuse kontori ruumides Tallinnas, Munga tän. 5.

Uued seadused ja määrused.

Määrus veotariifi nr. 12 muutmise kohta on avaldatud „R. T.“ nr. 131/132-1924. a.

Teedeministeeriumi määrusega, mis avaldatud „R. T.“ nr. 131/132-1924. a. antakse Pärnu-Tallinna kitsarööplise raudtee jaamale „Tallinna-Peajaam“ uus nimetus „Tallinn-Väike“.

Määrus kuldfrangi kursi kohta tolliraha võtmisel Eesti markades. Riigikogu poolt 14. juunil s. a. vastu võetud tollitariifide maksmapanemise seaduse põhjal („R. T.“ nr. 81/82-1924. a.) määratakse kindlaks, tolliseadustiku § 228 kohaselt välja arvatud tolliraha võtmisel, eeloleva novembrikuu peale ühe kuldfrangi kurs vastavaks 75 Eesti margale.

(„R. T.“ nr. 131/132-1924. a.)

Üldmäärad ja juhtnöörid vallaomavalitsuste maksude võtmiseks. Vallaomavalitsused võtavad, alates 1. jaanuarist 1925. a. valla piirkonnas asuva-

telt ja tegevuses olevatelt äriiselt tööstusettevõtelt tööstusmaksu ettevõtete eelmise aasta üldisest (brutto) sissetulekust (toodete väärtusest või tööstasust, selle järele kumb neist sissetuleku moodustab) protsendina, mille ülemmäärad „R. T.“ nr. 133/134-1924. a. on avaldatud.

Isiklikud teated.

Abielu varanduste lahutamise lepingud. Johannes Herm ja Hilda-Rosalie Herm, sünd. Saulin; Karl Luberg ja Selma Luberg, sünd. Ruusaaug; Herman Slutzky ja Tschaja Slutzky, sünd. Karschenstein. (R. T. nr. 133/134-1924.)

Varanduse hoolekanne.

Aleksander Pauli p. Nus'i, Maria Tihoni t. Nus'i, Ivan Peetri p. Soberai, Mihail- Leonfi p. Störov'i, Kondrati Timofei p. Uvarov'i, Nil Evstaf'i p. Fidilski, Aksel Juliuse p. Tsakovski, Eduard Ivani p. Vestschitzki, Ivan Pauli p. Tschegotov'i, Nikolai Aleksandri p. Siarodumov'i, Olga Ivani t. Hatkova, Michail Ivani p. Schultsi, Marie Andrei t. Voronin'i, Aleksander Aleksandri p. Simson'i ja Tekla Karli t. Kontschevitsch'i varanduse üle on hoolekanne sisse seatud (R. T. 131/132-1924.)

Kaubajaadimised riigi raudteel.

Üksikutel nädalatel on meie era-kokkuvõtte järele riigi laiarööplisel raudteedel kaupe laaditud järgmisel määral (vagunid):

	6-13. sept.	13-20. sept.	20-28. sept.	28. sept. -5. okt.	5-12. okt.	12-19. okt.
Teravilja ja jahu . . .	35	61	84	53	64	51
Kartulid . . .	12	35	32	61	81	128
Elusloomi . . .	63	83	63	78	55	96
Linu ja takku . . .	7	7	3	5	6	19
Põletispuid . . .	173	178	175	127	171	183
Muud metsamaterjali . . .	479	374	356	366	429	324
Põlevkivi . . .	207	213	167	193	139	120
Muud era-kaupa . . .	1093	1001	1001	1082	1148	757
Kokku . . .	2069	1952	1881	1965	2093	2192
Raudtee veod . . .	329	304	254	323	319	378

Kokku laaditud . . . 2398 2256 2135 2288 2412 2570

Tallinna laiarööplisesse kaubajaama on samade aegade jooksul sisemaal sisse tulnud:

	1-7. aug.	7-15. aug.	15-23. aug.	23-31. aug.	1-7. sept.	7-15. sept.
Teravilja ja jahu . . .	2	4	7	21	24	28
Kartulid . . .	1	4	3	—	—	1
Põletispuid . . .	204	166	198	233	109	131
Metsamaterj. . .	162	185	161	196	315	323
Linu ja takku . . .	1	3	—	2	1	1
Muud erakaubad . . .	83	101	125	97	99	101
Põlevkivi . . .	26	36	31	63	86	88
Kokku . . .	479	500	525	612	634	673

Tähtsamate en gros kaupade hinnad, mis läinud nädalal kauba börsel koteerimise komisjoni poolt koteeriti.

Jahud: nisu, pehme, kõrgem			Lina seemned, õli 87 $\frac{1}{2}$ % basis fr. Tall.	420—450
Ameerika sort	pd.	1000—1020	külvil 98%o	pd. 520—530
sõre Ameerika	"	1080—	Takud, Codilla I.	"
A/S. Rotermanni tehaste jahud:			II.	"
nisu, pehme,	"	—	Kivisüsi, auru Yorkshire 2k. pest.	55—58
sõre	"	—	Newcastle	51—52
pehmed, teised sordid	"	—	sepa	60—62
Rukki jahud	"	425—440	Koks, valu	89—
püül	"	625—650	gaasi	85
Nisu, Vene	"	—	Põlevkivi, I. sort	10
Rukis Eesti	"	390—400	Põlevkivi, II. sort	7,5
Vene.	"	—	III.	5
Kaerad, toidu, Eesti	"	245—250	Raud, sordi	280—295
seemne, Vene	"	—	talad (T)	295—
Odrad, Eesti	"	295—300	vits	430—480
Erned, rohelised, Eesti	"	—	raud plekk	470—500
Hollandi	"	780—	tsingitud	720—760
Riis, Burma II.	"	760—780	Teras Inglis.	—
Kartulid, eksport fob Tallinn	"	—75	Saksa	—
piirituse	"	—	nikkel	—
Kartuli tärklis „Superieur“	"	—625	vedru	490—
Pilm, pudelites	ltr.	19	tööriistade	1200—1400
Või, melerei, eksport	n.	134—138	talla	320—355
Või siseturg	"	115—120	Malm	—225
Margariin, väljamaa	"	51—60	Inglistina	10500—11000
Juust, kohalik Schweitsi.	pd.	2800—3000	Seatina	1300—
Kaseiin	"	650—800	Vask, plekk punane	4300—4700
Munad, eksport I. s. (sinine tpl.)	"	25—25,5	valge	3800—4300
II. s.	"	23—24	Tsink-plekk	1600—1640
Kakao, Inglis	pd.	2400—2600	Masinaõli, Vene, Nobel No. 6.	650—670
Ameerika	"	—	Ameerika	560—580
Hollandi	"	2800—3200	solaar	—
Kohvi, Rio, Santos	"	5000—5400	Autolien	1000—1200
Kohvi, Kesk-Ameerika sordid	"	5600—7200	auto	—
Mexiko	"	—	Tsilindritõli, Vene	—
Tee, lahtine Pekoe broken, Java	"	—	Ameerika harilik aur	630—
Orange Pekoe, Java	"	7200—7600	ülekuumanud	950—
Tsellon	"	7600—7800	Põlevkivi õli	180—240
Moning, Hiina	"	5200—6000	pigi	270—300
Suhkur, peenike valge, Saksamaa	"	940—950	Nafta, Vene	280—290
Java	"	970—980	Ameerika	220—230
Poola	"	—	Petrooleum, Vene	290—300
Czechoslovaakia	"	—	Ameerika	300—310
Siirup, kartuli, B 42 ^o	"	—760	Bensiin, Vene	660—680
B 38 ^o	"	—	Ameerika	600—660
Glucose	"	735	Piiritus, eksport. (excl. vaat) fob ltr.	—
Sool, lahtine Saksa	"	56—58	Pesusooda	pd. 270—280
Hispania	"	53—54	Seebikivi 72 $\frac{3}{4}$ %, Inglis	605—615
Vene	"	—54	Parafiin 102—110 ^o	—
Heeringad Yarmouth, Matties tünn	tünn	5600—	120 ^o —134 ^o	—
Matfulls	"	5800—	Parkimise ekstrakt	—
Shotti, Matties	"	5700—5800	Väävel, õie 98%o	—
Matfulls	"	5850—6000	Värvid, nigrosin vees sulav, välj. pd.	9200
Norra Sloe	"	—	tsinkvalge Saksa roh. PZ. pd.	1750
Liha, sea, I. sort	pd.	1600—1760	Prantsuse	1750
looma, I. sort	"	900—1040	tinavalge Inglise	1750—
Pekk, eksport. I s.	"	—	ooker Prants.	310—400
Heinad, aasa	vaguniviisi	—	Väetisained, salpeeter, Norra (k. 6 pd.)	—
Õlkoogid, linaseemne	"	330—	Chile	—
palmi	"	240—	Superfosf. E. T. K. must kukk	—
päevahile	"	—370	(k. 6 pd.) 48—20 $\frac{3}{4}$ % fr. Tallinn	795—
soja	"	240—	Thomasjahu k.100kg. 17-18 $\frac{3}{4}$ % k.	590—
Nisukliid	"	240—	Kaalisool, 30%o, kott 6 pd. frkojaam	840—
Rukkikliid	"	—	40%o	1100—
Puuvilla riie, Bjas, D. I.	ars.	48,25—54	Kainiit 12 $\frac{3}{4}$ % lahtine,	pd. —
Mitkal, ekstra	"	34,50—41,25	Vosvoriit, Eesti 6%o	34—36
Lina, Liivi R.	pd.	2750—2800	Paber, rotatsiooni	425
Võru-Petseri	"	3200—3300		
Tartu	"	2900—3000		

Tsement, Portland, Port-Kunda pütt 10 pd. 10 naela	pütt	830
Tsement, Portland, Port-Kunda pütt 10 pd. 10 naela fr. Kunda.	"	—
Tsement, Portland, Aseri	"	760
Kriit, toores	pd.	85—110
" pestud	"	110—121
Asfalt	"	150
Tõrv, kivi	"	250—300
" puu kodumaa	"	325—450
Lubi	"	38—40
Gips, tükkides frko Isborsk	"	25
" jahvatatud toores	"	35
" krohvimise, ilma kottideta	"	45
Teliskivid, I. sort, tuhat, fr. Tall.	"	6500
Silikat D/B/B/	"	4750
Puumaterjalid, saetud	"	—
Eesti Strd I, II ja III s. frko Tal.	"	—
" IV s.	"	—
" propsid; 7×7	"	—
" liiprid	"	—
Põletispuud, sega 200/okaski, k. sid.	"	—
Nahk, talla, Eesti kodumaa tooresnahast valmistud . pd. I s.	"	4800—5200
Nahk, talla, Ameer. tooresn. valmist. I sort	"	5800—6800
Nahk talla, Ameer. tooresn. valmist. II sort	"	4400—4800
Toores nahk väiksed ja suured	"	—
Tuletikud, origin. kast (500 pakki)	"	5600—6200

Prahid :

Lina	
Tallinn — Stettin	tonn £ 20
" — Ghent	25—26
" — Dundee	—
" — Belfast	—
" — /	—
" —	—
Takud +	0/0
Puumaterjalid D/B/B/ standard	
Tallinn — London	sh. —
" — E. C. C. P. (Ingl. idarand)	45
" — Antwerpen	—
" — Southampton	—
" — Manchester	—
" — Amsterdam	—
" — Dundie	sh 45
Segakaup tonn	
Tallinn — Stettin	sh. 10—35
" — London	—
" — Stockholm,	pro tonn sh. 1/6
"	—
"	—
Kartulid	
Tallinn — Stockholm	Rk. 10
"	—
"	—
"	—
"	—

Tallinna börs kursisedel

		3. XI.	5. XI.	7. XI.
1 dollar	O.	374,—	374,—	373,—
	M.	379,—	376,—	376,—
	T.	—	—	—
1 naelsterling	O.	1701	1698	1704
	M.	1725	1705	1718
	T.	—	1698	1704
100 Saksa rentmk.	O.	8.900	8.900	8.900
	M.	9.100	9.000	9.000
	T.	—	—	—
100 Soome mrk.	O.	940	939	940
	M.	952	945	947
	T.	—	—	—
100 Rootsi kr.	O.	9.950	9.950	9.950
	M.	10.100	10.025	10.075
	T.	—	—	—
100 Daani krooni	O.	6490	6490	6450
	M.	6615	6550	6550
	T.	—	—	—
100 Prantsuse frk.	O.	1970	1950	1925
	M.	2015	2000	1975
	T.	—	—	—
100 Holl. gulden.	O.	14.775	14.775	14.800
	M.	15.025	14.925	15.000
	T.	—	—	—
100 Laffi	O.	7125	7125	7150
	M.	7325	7275	7275
	T.	—	—	—
100 Czechosl. kr.	O.	1100	1075	1095
	M.	1150	1125	1145
	T.	—	—	—
1 Eesti kroon	O.	—	—	—
	M.	—	—	—
	T.	101,5	100,5	100
100 Itaalia liiri	O.	1625	1600	1610
	M.	1685	1650	1660
	T.	—	—	—
100 Norra krooni	O.	5350	5325	5375
	M.	5475	5425	5475
	T.	—	—	—
100 Belgia franki	O.	1800	1775	1775
	M.	1850	1825	1825
	T.	—	—	—
100 Helveetsia fr.	O.	7200	7175	7175
	M.	7325	7275	7275
	T.	—	—	—
1 Tschervonez	O.	1800	1775	1775
	M.	1950	1925	1925
	T.	—	—	—
1000 Austria kr.	O.	5,15	5,05	5,05
	M.	5,40	5,30	5,30
	T.	—	—	—
1000 Ungari kr.	O.	5	4,80	4,80
	M.	5,15	5,05	5,05
	T.	—	—	—